

ρά τὸ χωρίον Πλάτωνος ἀνευρέθη ἀποθέτης λιθίνων ἀγγείων, καθ' ὅλα ὁμοίων μὲ τὰ ἀνευρεθέντα ὑπὸ τοῦ Ξανθοῦδιδου. Περιουνηλέγη μία δωδεκάς, ἀλλὰ προφανῶς ὑπάρχουν καὶ ἄλλα καὶ χρειάζεται μικρὰ ἐπὶ τόπου ἐξερευνησις.

Μικρὸν μολύβδιον εἰδώλιον ἀνδρὸς μὲ στρεβλούμενον λαιμόν, πιθανώτατα χρησιμοποίηθῃ ὡς κατάδεσμος κατὰ τὴν ἑλληνορωμαϊκὴν ἐποχὴν, κατεσχέθη ἐπὶ τοῦ ἀρχαιοκαπύλου Τηλεμάχου Παπαδάκη. Προέρχεται ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Πεδιάδος Μεσσαρῆς.

Μικρὰ μαρμωρῖνη κεφαλὴ ἑλληνορωμαϊκῶν χρόνων ἀνευρέθη παρὰ τὸ χωρίον Πισκοπιανῶ Πεδιάδος εἰς χώρον ὅστις ἐμφανίζει πολλὰ ἀρχαῖα λείψανα.

Εἰς θέσιν Σελλί Βασιλικῆς Ἱεραπέτρας ἀνεκαλύφθη τάφος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνευρέθησαν τέσσαρα συντετριμμένα πήλινα ἀγγεῖα, τὰ ὅποια κατετέθησαν εἰς τὴν Συλλογὴν Ἱεραπέτρας. Ἡ χρονολογία τοῦ τάφου δὲν ἐξηκριβώθη εἰσέτι, ἀλλὰ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὑπάρχει ἐπὶ τόπου ἡμικατεστραμμένη πηλίνη σαρκοφάγος φέρουσα διακόσμησιν συνάγεται ὅτι ὁ τάφος δέον νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν ΥΜΙΠ ἐποχὴν.

Οὗτω διὰ πολλοστήν φορὰν ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς Κρήτης δὲν παύει νὰ εἶναι ἀποδοτικὸν ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων πασῶν τῶν προϊστορικῶν ἢ ἱστορικῶν περιόδων καὶ ἐμπεδοῦται ἢ βεβαιότις ὅτι ἔρευνα γινομένη διὰ μεγαλυτέρων μέσων καὶ μᾶλλον ὀργανωμένου ἐπιστημονικοῦ καὶ τεχνικοῦ προσωπικοῦ θὰ ἀποδώσῃ ἀπεραμίλλους ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς.

Δεκέμβριος 1953

Ν. ΠΛΑΤΩΝ

Ἡ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Κατὰ τὴν Γ' ἐτησίαν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν ἐταίρων, γενομένην τὴν 24ην Ἰανουαρίου 1954, ἐνεκρίθη ὁ ἀπολογισμὸς τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐψηφίσθη ὁ προϋπολογισμὸς διὰ τὸ ἔτος 1954 καὶ ἐξελέγη τὸ νέον Διοικητικὸν Συμβούλιον, τὸ ὅποιον ἀπετελέσθη ἐκ τῶν κ. Μ. Γ. Παρλαμᾶ, προέδρου, Ἰ. Παπαϊωάννου, ἀντιπροέδρου, Α. Γ. Καλοκαιρινοῦ, γραμματέως, Ἰ. Ρασιδάκη, ταμίου, καὶ Ν. Πλάτωνος, Κ. Λασιθιωτάκη καὶ Σ. Ἀλεξίου, μελῶν. Κατωτέρω δημοσιεύεται ἡ ἔκθεσις πεπραγμένων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὸ 1953.

«Κατὰ κοινὴν ἀντίληψιν ἢ δρᾶσις τῆς Ἑταιρίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπῆρξεν ἀνάλογος πρὸς τὴν σοβαρότητα τοῦ τίτλου τῆς καὶ τῶν σκοπῶν τῆς. Τὸ κῦρος τῆς ὡς ἐκ τούτου ἐκραταιώθη ἔτι περισσότερον παρὰ τε τῇ κοινῇ γνώμῃ καὶ ταῖς ἐπισήμοις ἀρχαῖς, χαρακτηριστικὴν δὲ ἐκδήλωσιν τῆς κραταιώσεως ταύτης ἀποτελεῖ ἀπὸ μέρους μὲν τοῦ κοινοῦ ἡ ἐμπιστοσύνη μεθ' ἧς παραχωρεῖ πολὺτιμα ἀντικείμενα πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου, ἀπὸ μέρους δὲ τῶν ἐπισήμων διοικητικῶν καὶ πνευματικῶν ἀρχῶν ἡ προθυμία μεθ' ἧς παρέχουν τὴν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν ἀρωγὴν των πρὸς τὴν Ἑταιρίαν. Τοῦτο ἦδη εἶναι ἓν μέγα κεφάλαιον, ἡ ὀρθὴ χρῆσις τοῦ ὁποίου ὑπὸ τοῦ μετ' ὀλίγον ἐκλεγησομένου Διοικητικοῦ Συμβουλίου θὰ ἀποφέρῃ ἔτι μείζονα τῶν μέχρι σήμερον ἐπιτευχθέντων κερδῶν.

Εἰς τέσσαρας κυρίως τομείς κατενεμήθη ἡ ὅλη δρασίς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος. Α' εἰς τὴν ὁργάνωσιν, λειτουργίαν καὶ βελτίωσιν τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου, Β' εἰς τὴν προοδοποίησιν τῶν Κρητικῶν Ἱστορικῶν μελετῶν, Γ' εἰς τὴν προστασίαν καὶ συντήρησιν τῶν μνημείων καὶ Δ' εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν διὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω ἀναγκασιούτων χρημάτων.

Α' Ἱστορικὸν Μοῦσεῖον. Ἡ ἀπὸ τοῦ 1952 ἀρξαμένη ἔκθεσις τῶν γλυπτῶν συνεπληρώθη κατὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνας τοῦ 1953, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἤρχισεν ἡ ἔκθεσις τῶν ἄλλων συλλογῶν εἰς τὰς ἐπὶ τούτῳ ἐγκαίρως παραγγελθείσας προθήκας, ἡ ὁποία καὶ ἐπεραιώθη τὴν 20ὴν Μαΐου. Παραλλήλως καὶ συμφώνως πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς Β' Γενικῆς Συνελεύσεως ψηφισθέντα Ὁργανισμὸν συνεκροτήθη ἡ Ἐφορεία τοῦ Μουσείου ἐκ τριῶν μελῶν, ἥτοι τῶν Μενελάου Παρλαμᾶ ὡς ἐκπροσώπου τῆς Ἐταιρίας, Νικολάου Πλάτωνος ὡς ἐκπροσώπου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας καὶ Ἀνδρέου Καλοκαιρινοῦ ὡς ἐκπροσώπου τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων Ἀνδρέου καὶ Μαρίας Καλοκαιρινοῦ. Εἰσηγήσει ταύτης ἐγένετο δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ. Σ. ἡ πρόσληψις προσωπικοῦ πρὸς πλήρωσιν ὠρισμένων ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ὁργανισμοῦ προβλεπομένων θέσεων, ἥτοι τῆς κ. Ἀναστασίας Πλάτωνος ὡς Ἐπιμελητρίδας καὶ τῶν κ. Χαραλάμπου Παπαδάκη καὶ Παναγιώτου Γκισουράκη ὡς ἡμερομισθίων φυλάκων. Ἄφ' ἑτέρου ἡ Ἐφορεία ἀνέθηκε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μουσείου εἰς τὸν ἐκ τῶν μελῶν τῆς κ. Ἀνδρέαν Καλοκαιρινὸν μὴ οὔσης ἀπαραιτήτου ἐν τῷ παρόντι τῆς προσλήψεως τοῦ ὑπὸ τοῦ Ὁργανισμοῦ προβλεπομένου τακτικοῦ ἐμίσθου διευθυντοῦ. Συγκροτηθέντος οὕτω ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τοῦ Μουσείου ἐγένοντο τὴν 24ην Μαΐου τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ, ἡ ἐκ τῶν ὁποίων ἀγαθωτάτη ἐντύπωσις εἶναι γνωστὴ εἰς πάντας ἡμᾶς. Τὸ νέον Μοῦσεῖον πράγματι ἐνεφανίσθη ἀνθεκτικὸν καὶ εἰς τῶν πλέον ἐμπείρων τὰς κρίσεις, ὑφ' ὅλων δὲ γενικῶς, ἀπὸ τοῦ ἀπλουστεροῦ συμπολίτου μέχρι τῶν εἰδικωτέρων ἡμετέρων καὶ ξένων μουσειοφίλων, ἐχαρακτηρίσθη σχεδὸν ὡς ἀποκάλυψις. Χαρακτηριστικὸς ἐν προκειμένῳ ὑπῆρξεν ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Κ. Καλλιᾶ, ὁ ὁποῖος, παρὰ τὴν εὐνόητον στενότητα τοῦ χρόνου ὃν διέθετε, κατηνάλωσεν ὑπὲρ τὰς δύο ὥρας διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μουσείου, τὴν ἐπομένην δὲ καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἐγκωρίου τύπου, πρὸς τοὺς ὁποίους προέβη εἰς ἐγκωμαστικὰς διὰ τὸ ἔργον τῆς ἡμετέρας Ἐταιρίας δηλώσεις.

Ἀπὸ τῆς 24ης Μαΐου τὸ Μοῦσεῖον λειτουργεῖ κανονικῶς ὑπὸ τὴν ἄμεσον παρακολούθησιν τῆς Ἐφορείας. Τόσον ἡ Ἐπιμελήτρια ὅσον καὶ οἱ φύλακες εἰργάσθησαν κατὰ τὸ διαρροῦσαν ὀκτάμηνον μετὰ ζήλου. Ἡ Ἐπιμελήτρια πλὴν τῆς φρονίδος συντηρήσεως τοῦ μουσειακοῦ ὕλικου καὶ πλὴν τῆς ἄλλης τρεχούσης ἐργασίας ἐπεμελήθη τῆς καταγραφῆς ἀπάντων τῶν εἰς τὸ Μοῦσεῖον εἰσαχθέντων ἀντικειμένων συντάξασα τὰ πρωτόκολλα παραλαβῆς τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου παραχωρηθέντος ὑπὸ μορφὴν παρακαταθήκης ὕλικου καὶ καταρτίσασα τὸν Γενικὸν Κατάλογον (εἰς ὃν κατεγράφησαν περὶ τὰ 1150 ἀντικείμενα), ὅσον καὶ τοὺς Εἰδικούς Καταλόγους τῶν συλλογῶν, τοῦ Ἀρχείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης.

Δύο περίπου μῆνας μετὰ τὰ ἐγκαίνια ἐξετυπώθη καὶ ἐκυκλοφόρησεν ὁ Ὁδηγὸς τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου Κρήτης συνταχθεὶς μὲν ὑπὸ τοῦ κ. Στυλιανοῦ Ἀλεξίου, ἐκδοθεὶς δ' ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Ἀνδρέου Καλοκαιρινοῦ. Παραλλήλως συντάσσεται καὶ ξενόγλωσσος τοιοῦτος ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξίου, ἰδιαιτέρως δὲ πρέπει νὰ μεριμνήσῃ τὸ νέον Δ. Σ. διὰ τὴν ἐγκαίρως ἐκτύπωσιν καὶ κυκλοφορίαν του, ὥστε ἀπὸ τῆς ἐρχομένης ἀνοίξεως νὰ τεθῇ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ξένων.

Ἐξετυπώθησαν ἐπίσης πρὸς πώλησιν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας 700 δελτία εἰκονογραφημένα μὲ 8 θέματα εἰλημμένα ἐκ τῶν μνημείων τῆς Κρήτης καὶ τῶν συλλογῶν τοῦ Μουσείου, διετέθησαν δὲ περὶ τὰ 300 προτιμηθέντων κατὰ μέγιστον ποσοστὸν τῶν λαογραφικῶν θεμάτων. Διὰ τὴν προσέλκυσιν δὲ ὅσῳ τὸ δυνατόν μείζονος ἀριθμοῦ ἐπισκεπτῶν ἐξετυπώθησαν καὶ ἐστάλησαν εἰς ὅλα τὰ τουριστικὰ κέντρα καὶ πρακτορεῖα διαφημιστικαὶ πινακίδες, ἐγένοντο συνεννοήσεις μετὰ τῶν πρακτορείων, ἵνα εἰς τὸ πρόγραμμα ἐπισκέψεων τῶν ξένων περιληφθῆ καὶ ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου, καὶ ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸν ἀθηναϊκὸν καὶ τὸν ἐγγῶριον τύπον ἄρθρα ἐξαίροντα τὴν σημασίαν τοῦ γενομένου ἔργου.

Παραλλήλως τὸ Μουσεῖον ἐπλουτίζετο εἴτε διὰ δωρεῶν καὶ παρακαταθηκῶν εἴτε δι' ἀγορῶν καὶ περισυλλογῆς ἐνεργουμένων μερίμνη τῆς Ἐφορείας καὶ τοῦ Δ. Σ. Δωρεᾶς προσήνεγκον οἱ: Μαρία Ἰσοδωροῦ, Στυλιανὸς Γιαμαλάκης, Γεώργιος Παπαχατζάκης, Γεώργιος Ζουρίδης, Γ. Μαστοράκης, Ἐμμ. Δημητριάδης, Δ. Κικυβαράκης, Κ. Βιτούρης, Εὐαγ. Ἀνωγειανάκης, Μύρων Χατζηδάκης, Ἰωάννα Χατζηδάκη, Ζαχαρίας Τσικριτοῦς, Ἄθων. Σφακιανάνης, Νικόλαος Ζουδιανός, Ἀνδροκλῆς Ξανθοῦδιδης, Ἄριστ. Μπουρνέλος, Αἰκατερίνη Ἀλεξάκη καὶ Ἐμμανουὴλ Παπαϊωάννου. Παρακατέθεντο δὲ ἀντικείμενα πρὸς ἔκθεσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς λαογραφικῆς συλλογῆς αἱ κ. Μαρίκα Θελασσινοῦ, Ναυσικᾶ Ξηρουδάκη, Ραλλοῦ Μουρέλλου, Βικτωρία Καλλιאתάκη, ἀδελφαὶ Βιδάκη, Μυρία Ρασιδάκη, Ἀδελφὸς Βουλγαράκη καὶ ὁ κ. Ἄριστείδης Βλάσσης. Πρὸς πάντας τούτους σημαντικῶς βελτιώσαντας τὰς συλλογὰς τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου καὶ ὅλως αὐθόρμητον ζῆλον χάριν τούτου ἐπιδειξαμένους ἐκφράζομεν καὶ ἐντεῦθεν θερμοτάτας εὐχαριστίας. Ἠγοράσθησαν δὲ ἡ περισυλλεγῆσαν δαπανηθειῶν πρὸς τοῦτο 7 περίπου ἑκατομμυρίων δραχμῶν καὶ ἄλλα ποικίλα ἀντικείμενα, δι' ὧν ἐπληρώθησαν οὐσιώδη κεῖνὰ τοῦ Μουσείου. Ἐκ τούτων μνημονευτέα τὰ ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Φανουρίου Βαλαμονόρου μεταφερθέντα ἀδεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κρήτης ξυλόγλυπτα τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, δεκάς ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων γλυπτῶν, τὰ ὅποια περισυλλεγῆσαν ἐκ διαφόρων σημείων τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων, ὡς καὶ μικρὸς ἀριθμὸς τεμαχίων τοιχογραφιῶν. Ἐγένοντο ἐπίσης ἐνέργειαι καὶ χάρις εἰς τὴν πρόθυμον συνηγορίαν τῆς ἐνταῦθα Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων παρεσχέθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἡ ἀδεία ἀποκολλήσεως τοιχογραφιῶν ἐξ ἡμερεπωμένων καταγράφων ναῶν τῆς θησαυροφυλακῆς. ἑλπίζεται δ' οὕτω ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ θὰ συγκροτηθῆ ἐν τῷ Μουσείῳ ἀξιόλογος συλλογὴ δειγμάτων τοῦ σπουδαίου τούτου εἴδους τῆς κρητικῆς τέχνης, ἐφ' ὅσον βεβαίως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἤθελε κινηθῆ δραστηρικῶς τὸ νέον Συμβούλιον.

Ἰδιαιτέρα ἐπεδείχθη μέριμνα διὰ τὴν συγκροτήσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Ὁργανισμοῦ τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου προβλεπομένων Βιβλιοθήκης καὶ Ἀρχείου. Καὶ ἡ μὲν βιβλιοθήκη ἀποτελεῖται ἤδη ἀπὸ 225 ἐκλεκτοῦς καὶ σπανίους τόμους, ἐκ τῶν ὁποίων 179 παρεχωρήθησαν ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἀειμνήστου Ἀνδρέου Λυσ. Καλοκαιρινοῦ ὑπὸ τῶν ὁμωνύμων Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων, 20 ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐταιρίας κ. Ἀ. Γ. Καλοκαιρινοῦ, 3 ὑπὸ τοῦ κ. Στυλιανοῦ Γιαμαλάκη καὶ 1 ὑπὸ τοῦ κ. Ἐμμανουὴλ Πετεράκη. Οἱ λοιποὶ ἠγοράσθησαν δαπάναις τῆς Ἐταιρίας διαθέσεως πρὸς τοῦτο τὸ ποσὸν τῶν 3.315.000 δραχμῶν. Ἐκτὸς τούτων ἐδώρησαν ἀνάπτυκα ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν τῶν ὁ ἀντεπιστέλλων ἑταῖρος κ. Γ. Σπυριδάκης καὶ ὁ κ. Δημ. Σ. Λουκάτος. Ἐσχάτως δ' ἐγένετο ἐνέργεια παρὰ ταῖς Ἐταιρίαις Μακεδονικῶν καὶ Βυζαντινῶν Σπου-

δῶν πρὸς ἀνταλλαγὴν τῶν ἐκδόσεων αὐτῶν μὲ ἀναλόγους τόμους τῶν «Κρητικῶν Χρονικῶν». Τὸ δὲ Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον περιλαμβάνει σημαντικὸν ἀριθμὸν ἀξιολόγων ἐγγράφων καὶ φωτογραφιῶν κατελεγμένων καὶ τάξινομημένων μεριμνῆ τῆς ἐπιμελητρίας. Ἐκτὸς τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀγορασθεῖσάντων σειρῶν ὑπάρχουν ἤδη ἐν αὐτῷ καὶ αἱ ἑξῆς: 1) Τὸ ὑπὸ τοῦ δικηγόρου Κωνσταντίνου Κοκκινάκη δωρηθὲν ἀρχεῖον τοῦ πατρὸς τοῦ Γεωργίου, ἀρχηγοῦ τῆς ἐπαρχίας Πεδιάδος κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1897. 2) Τὸ ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Σφακιανῆ ἐπίσης δωρηθὲν ἀρχεῖον τοῦ πατρὸς τοῦ Δράκου, διατελέσαντος ἀρχιγραμματέως τοῦ Ἀρχηγείου τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1878 ἐν ταῖς 6 ἀνατολικαῖς ἐπαρχίαις καὶ διαφυλάξαντος ὑπὸ τὴν ιδιότητά του ταύτην πολύτιμα ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς ἱστορικῆς ταύτης περιόδου, 3) Σειρὰ ἐγγράφων ἀφορῶντων εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Σφακιῶν τῶν ἐτῶν 1799 - 1832 προελθούσα ἐξ ἀγορᾶς καὶ δημοσιευθεῖσα προσφάτως εἰς τὰ «Κρητικὰ Χρονικά», 4) Σειρὰ μεσαιωνικῶν σχεδιαγραμμάτων καὶ φωτογραφιῶν δωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Ἐμμανουὴλ Τσουδεροῦ καὶ 5) Σειρὰ ἱστορικῶν ἐγγράφων ἀναγομένων εἰς τὰ ἔτη 1866 - 1906 δωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Ἀριστείδου Ἀνδρουλάκη. Κατεβλήθησαν δὲ προσπάθειαι παρὰ ιδιώταις κεκτημένους ἱστορικῆς σημασίας ἔγγραφα, ἵνα παραδώσουν ταῦτα εἰς τὸ Ἀρχεῖον, καὶ ὑπάρχουν βάσιμοι ἐλπίδες ὅτι αἱ προσπάθειαι αὗται δὲν θὰ μείνουν ἀτελεσφόροι. Ἄφ' ἑτέρου ἐπιχειρεῖται ἡ κατάρτισις ἀρχείου φωτογραφιῶν τῶν μνημείων τῆς νήσου τῆς σχετικῆς προσπαθείας εὐρισκομένης ἤδη ἐν σημαντικῇ ἐξελίξει. Ἴνα δὲ τὸ Ἀρχεῖον τοῦτο ἐξελιχθῆ εἰς ἀξιόλογον κέντρον ἱστορικῶν περὶ τὴν Κρήτην μελετῶν, ἀπεφασίσθη ἡ προμήθεια μικροτυπικῶν χειρογράφων ἀποκειμένων εἰς ξένα μουσεῖα καὶ βιβλιοθήκας, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν δὲ τῆς ἀποφάσεως ταύτης πρέπει νὰ μεριμνήσῃ τὸ νέον Συμβούλιον.

Ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐνδείκνυται ἐργώδης ὑπῆρξεν, νομιζόμεν, ἡ προσπάθεια διὰ τὴν ἀριτίωσιν τοῦ νεοπλήκτου Μουσείου, λαμβανομένης δὲ ὑπ' ὄψει καὶ τῆς ὁσημέραι αὐξανόμενης στοργῆς καὶ ἐκτιμήσεως τοῦ κοινοῦ πρὸς τοῦτο εἶναι εὐλόγον νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι πολλῶν πλείονα θὰ συντελεσθῶν κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐμπλουτισμοῦ του.

Παρὰ ταῦτα ἡ κίνησις τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ Μουσείου κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἀπὸ τῶν ἑκαταετίων του ἐπιτάμνον δὲν ὑπῆρξεν οἷα ἀνεμένετο. Συνολικῶς ἀπὸ τῆς 24ης Μαΐου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου ἐδέχθη 2700 ἐπισκέπτας, ἐξ ὧν 1498 ἐπὶ πληρωμῇ εἰσιτηρίου. Τὸ σχετικῶς πενιχρὸν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἀποδοτέον καθ' ἡμᾶς εἰς τὸ γεγονός ὅτι μὴ οὔσης εὐρέως γνωστῆς τῆς ἐπιχειμένης ἰδρύσεως τοῦ Μουσείου δὲν συμπεριελήφθη ἡ ἐπίσκεψις του εἰς τὸ ὑπὸ τῶν πρακτορείων καταρτιζόμενον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τουριστικοῦ ἔτους πρόγραμμα ἐπισκέψεων τῶν ξένων περιηγητῶν. Κατὰ πόσον δὲ ἡ ὑπὸ τῶν ξένων ἐκτίμησις τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπισκεπτῶν του, εἶναι εὐκόλον νὰ ἐννοήσωμεν, ὅταν συγκρίνωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ Αὐγούστου πρὸς τὸν τοιοῦτον τοῦ Δεκεμβρίου. Κατὰ μὲν τὸν Αὐγούστον, μῆνα κινήσεως τῶν περιηγητῶν, οἱ ἐπισκέπται ἀνήλθον εἰς 519, κατὰ δὲ τὸν Δεκέμβριον, νεκρὸν τουριστικῶς μῆνα, εἰς 45· δι' ὃ καὶ ἐγένοντο αἱ δέουσαι πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἐνέργειαι, εἶναι δὲ βέβαιοι ὅτι ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μουσείου περιελήφθη εἰς τὰ τουριστικὰ προγράμματα τοῦ ἔτους.

Β' Προοδοποιήσεις τῆς περὶ τὴν Κρήτην ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης.—Εἰς τὸν τομέα τοῦτον συνετελέσθησαν πολλὰ καὶ σημαντικὰ

παρά τὸ μέγεθος τῆς περὶ τὸ Μουσεῖον μερίμνης. Κρίνομεν δὲ ἐπάναγκες νὰ τονισθῆ τοῦτο, διότι ὅπως παραδόξως εἰς πολλοὺς — καὶ δὴ καὶ μέλη τῆς Ἐταιρίας — ἐγεννήθη ἡ ἐντύπωσις, ὅτι μετὰ τὸ Μουσεῖον ἡ Ἐταιρία οὐδὲν ἄλλο εἶχε νὰ ἐπιτελέσῃ. Ἐκ τῶν κατωτέρω ἐκτιθεμένων θὰ φανῆ, νομίζομεν, ὁ ὄγκος τῆς ἐκτελεσθείσης καὶ προκειμένης ἔτι ἐργασίας καὶ τὸ καθήκον τῶν μελῶν νὰ ἐντείνουσι τὸ διὰ τὴν Ἐταιρίαν ἐνδιαφέρον των ἵνα αὕτη δυνηθῆ νὰ ἐπεκτείνῃ ἔτι περαιτέρω τὴν δρασίαν της.

Ἀμέσως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ἐνῶ αἱ προετοιμασίαι διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς λειτουργίας τοῦ Μουσείου ἐνετείνοντο, τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν συλλογὴν τοῦ τοπωνυμικοῦ ὕλικου τῆς Κρήτης. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐλήφθη ἐν γνώσει τῶν μεγάλων δυσχερειῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀντεμετωπίζοντο, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιγνώσει τῆς σημασίας τοῦ ἐπιχειρουμένου ἔργου διὰ τὴν προοδοποίησιν τῆς περὶ τὴν Κρήτην ἱστορικῆς ἐρεύνης. Τῇ προθύμῳ βοήθειᾳ τῶν ἐν τῇ Νήσῳ Ἐπιθεωρητῶν Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως, πρὸς τοὺς ὁποίους καὶ ἐντεῦθεν ἐκφράζομεν θερμοτάτας εὐχαριστίας, ἤλθομεν εἰς ἔπαφιν μὲ τοὺς ἀνά τὴν Κρήτην δημοδιδασκάλους — ὑπερχιλίους τὸν ἀριθμὸν —, πρὸς οὓς ἐστείλαμεν ἐντύπους ὁδηγίας καὶ ὑποδείγματα τοπωνυμικῶν πινάκων πρὸς τοῦτο συνταχθέντα, μὲ τὴν παράκλησιν νὰ συλλέξουσιν καὶ νὰ ἀποστείλουσιν πρὸς τὴν Ἐταιρίαν τὸ τοπωνυμικὸν ὕλικόν τῆς περιοχῆς των. Εὐνόητον εἶναι ὅτι αἱ ὁδηγίαι δὲν κατενοήθησαν πλήρως ἀπὸ σημαντικῶν ποσοστῶν διδασκάλων, μὴ ὄντων εἰθισμένων εἰς παρομοίας ἐργασίας, δι' ὃ παρῆσθη ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθωμεν μετὰ νέων λεπτομεροτέρων ὁδηγιῶν δημιουργηθέντος οὕτω ἀπιστεῦτου ὄγκου ἀλληλογραφίας (ἀριθ. διεκπ. 2592). Τὸ ἀποτέλεσμα πάντως ὑπῆρξε λίαν σημαντικόν. Συνελέγησαν ὑπὲρ τὰς 30 χιλιάδας τοπωνυμια ἐξ ὅλης τῆς Νήσου ἀντιστοιχοῦντα πρὸς 619 σχολικὰς περιφερείας ἐκ συνόλου 748 τοιούτων. Παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας ὁχλήσεις μας 129 διδάσκαλοι οὐδὲν ἄλλως ἀπήντησαν. Πρὸς τοὺτους τὸ νέον Συμβούλιον πρέπει καὶ αὐθις νὰ ἐπανέλθῃ μέσω τῶν κ. Ἐπιθεωρητῶν, ὥστε κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρόντος ἔτους νὰ ἔχῃ συντελεσθῆ ἡ περισυλλογή. Ἐν τῷ μεταξύ τίποτε δὲν ἐμποδίζει νὰ ἀρχίσῃ ἀμέσως ἡ ἀποδελτίωσις τῶν πινάκων — τὰ ἀναγκαζοῦντα δελτία εἰτοιμάζονται ἤδη — ὥστε ὅσο τὸ δυνατόν ταχύτερον ἢ ἡμετέρα Ἐταιρία νὰ δυνηθῆ νὰ ἐκδώσῃ τὸ Τοπωνυμικὸν Λεξικὸν τῆς Κρήτης, ἔργον τὸ ὁποῖον γενεαὶ ἐπιστημόνων ὠνευρήθησαν καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἡ Ἐταιρία μας θὰ εἶναι ἴσως πολλῶν μᾶλλον ὑπερήφανος ἢ διὰ τὸ Ἱστορικὸν Μουσεῖον.

Παραλλήλως πρὸς τὴν συλλογὴν τῶν τοπωνυμίων ἐσυνεχίσθη ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀρξασμένη συλλογὴ στοιχείων παρὰ τῶν Κοινοτήτων πρὸς σύνταξιν πλήρους καταλόγου τῶν ἀνά τὴν νῆσον ἐσπαρμένων μνημείων. Ἐκ τῶν 544 Κοινοτήτων εἶχον ἀπαντήσῃ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 115. Εἰς τὰς ἄλλας ἐπανήλθομεν μέσῳ τῶν οἰκείων Νομαρχῶν πάνυ προθύμως συνδραμόντων ἡμᾶς, δι' ὃ καὶ ἐντεῦθεν θερμοτάτας τοῖς ἐκφράζομεν εὐχαριστίας, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ λάβωμεν 296 ἔτι ἀπαντήσεις. Διὰ τὴν ὑπολειπομένην μικρὰν σχετικῶς ἐργασίαν πρέπει ἐπίσης νὰ μεριμνήσῃ τὸ νέον Συμβούλιον.

Τὸ Συμβούλιον ἐπίσης ἀπεφάσισε κατόπιν δηλώσεως πρὸς αὐτὸ τοῦ κ. Ἀνδρέου Γ. Καλοκαιρινοῦ, ὅτι προτίθεται νὰ χρηματοδοτήσῃ δύο διαγωνισμοὺς προκηρυχθησομένους ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας εἰς μνήμην τῶν γονέων του Γεωργίου καὶ Χρυσῆς Κατεχάκη διὰ τὴν συγγραφὴν ἐπιστημονικῶν πραγματειῶν ἀναγομένων εἰς τὴν κρητικὴν ἱστορίαν καὶ λαογραφίαν, τὴν προκήρυξιν τῶν

βραβείων Γεωργίου Α. Κατεχάκη και Χρυσῆς Γ. Κατεχάκη, ἐκ 4.000.000 δραχμῶν ἑκάστου, καὶ ἐδημοσίευσεν ἤδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου τὰς σχετικὰς προκηρῦξεις. Ἐν συνεχείᾳ, κατόπιν δηλώσεως τοῦ κ. Ἀνδροκλείου Ξανθουδίδου οὗ προτίθεται νὰ χορηγῇ κατ' ἔτος 1.000.000 δραχμῶν πρὸς χρηματοδότησιν λαογραφικοῦ διαγωνισμοῦ προκηρυσσομένου ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας εἰς μνήμην τοῦ θεοῦ του Στεφάνου Ξανθουδίδου, προεκήρυξε τὸ ἐξ 1.000.000 Ξανθουδίδειον λαογραφικὸν βραβεῖον διὰ τὸ τρέχον ἔτος καὶ ἐδημοσίευσεν τὴν σχετικὴν προκηρῦξιν. Πρὸς ἀμφοτέροισιν τοῖς χορηγοῦς ἐκφράζομεν καὶ ἐντεῦθεν θερμοτάτας εὐχαριστίας διὰ τε τὴν ἠθικὴν καὶ ὄλικὴν ἀρωγὴν, ἣν διὰ τῆς χορηγίας των παρέσχον πρὸς τὴν Ἑταιρίαν.

Κατὰ τὴν 18ην τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου, 25ην ἐπέτειον τοῦ θανάτου τοῦ Στεφάνου Ξανθουδίδου, μερίμνη τοῦ Συμβουλίου ἐτελέσθη ἐν τῇ μεγάλῃ αἴθουσῃ τῆς Λέσχης Ἡρακλείου, λίαν προφορῶς ἀποδεχθείσης τὴν σχετικὴν αἴτησιν, ἐπιστημονικὸν μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός, εἰς ὃ παρέστησαν περὶ τοὺς 500 ἀκροατάς. Ὑπὲρ τῶν ὀρισθέντων πρὸς τοῦτο ὁμιλητῶν ἐξήρθη ἡ προσωπικότης καὶ τὸ ἔργον τοῦ κρητὸς ἐπιστήμονος, γενικὴ δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἐντύπωσις ὅτι διὰ τοῦ μνημοσύνου τούτου ἡ Ἑταιρία μας ἐπλήρωσεν ἐπιβαλλόμενον χρέος πρὸς τὸν ἐπιστημονικὸν θεμελιωτὴν τῆς.

Τὸ Συμβούλιον παρὰ τὰς οικονομικὰς δυσχερείας, τὰς ὁποίας ἀντιμετώπισεν, ἔκρινε, συνωδὰ καὶ ἐν τῷ ἀρθρῷ I, παραγρ. ε' τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἑταιρίας, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐνισχύσῃ τὴν προσπάθειαν τοῦ λίαν φιλοτίμου καὶ ἀποδοτικοῦ ἐκδότου τῶν Μνημείων τῆς Κρητικῆς Ἱστορίας κ. Στεργίου Σπανάκη καὶ διέθεσε πρὸς τοῦτο, ὡς ἐνδειξὴν μᾶλλον τιμῆς, τὸ μικρὸν ποσὸν τοῦ 1.000.000 δραχμῶν. Ἐπειδὴ δὲ παραλλήλως πρὸς τὴν μελέτην τῶν ἐνετικῶν πηγῶν πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῇ διὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον καὶ ἡ μελέτη τῶν τουρκικῶν τοιούτων ἐξευρισκομένου ἐγκαίρως τοῦ διαδόχου τοῦ σοφοῦ καὶ φιλοπόνου ἱστοριοδίφου καὶ τουρκομαθοῦς κ. Νικολάου Σταυρινίδου, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ ἐν Κρήτῃ ἔρευνα τῶν τουρκικῶν πηγῶν, τό γε νῦν ἔχον, εἶναι ἀδύνατος, ἐκρίθη σκοπὸν νὰ καταβληθῇ προσπάθεια πρὸς ἀποστολὴν κρητὸς φιλόλογου εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς ἐκμάθησιν τῆς παλαιᾶς τουρκικῆς. Τὰ στενὰ ὅμοια οικονομικὰ πλαίσια, ἐντὸς τῶν ὁποίων κινεῖται ἡ Ἑταιρία, δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ὑπ' αὐτῆς ἀνάληψιν τῆς σχετικῆς δαπάνης, δι' ὃ καὶ ἀπηυθύνθημεν πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις τουρκικὴν Πρεσβείαν παρακαλοῦντες αὐτὴν νὰ μᾶς πληροφρήσῃ, εἰάν ἡ τουρκικὴ Κυβέρνησις θὰ ἦτο διατεθειμένη νὰ χορηγήσῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑποτροφίαν. Μέχρι σήμερον ὁμως δὲν ἐτύχομεν ἀπαντήσεως. Δὲν πρέπει παρὰ ταῦτα ἡ ἀποτυχία τῆς πρώτης ταύτης προσπάθειας νὰ ἀποτρέψῃ τὴν Ἑταιρίαν ἀπὸ τὴν ἐπιδιώξιν τοῦ ὡς ἄνω σκοποῦ, ἡ ἐπίτευξις τοῦ ὁποίου θὰ ἀποφέρῃ, ὡς εἶναι εὐνόητον, μέγα διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης κέρδος.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς πνευματικῆς καθόλου προαγωγῆς τοῦ κοινοῦ τὸ Συμβούλιον ἔκρινεν ὅτι δύναται νὰ συμβάλῃ ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία. Δι' ὃ ἀπεφάσισε τὴν ἔκδοσιν τῆς Κρητικῆς Ἀνθολογίας, περιλαμβανούσης χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα τῶν κειμένων τῶν κρητῶν ποιητῶν τοῦ 16ου καὶ 17ου αἰῶνος μετ' ἐπεξηγηματικῶν σχολίων καὶ τῶν ἀπαραιτήτων βιβλιογραφικῶν πληροφοριῶν, ἵνα διὰ ταύτης ἀποκατασταθῇ ἡ ἐπαφὴ τοῦ κοινοῦ καὶ δὴ τῶν μαθητῶν καὶ τῶν διδασκάλων μετὰ τὴν γεγραμμένην κρητικὴν πνευματικὴν παράδοσιν. Τὴν συγκρότησιν τῆς Ἀνθολογίας ἀνέλαβεν ὁ κ. Στυλ Ἀλεξίου, ἡ δαπάνη δὲ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς ἀναγράφεται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ παρόντος ἔτους.

Γ' Προστασία καὶ συντήρησις Μνημείων. — Διὰ τὴν προστασίαν καὶ συντήρησιν τῶν μνημείων, ἀπαιτούσας, ὡς εἰκός, ὑλικὴν δαπάνη-σημαντικὴν, ὀλίγα ἠδυνήθη νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ Συμβούλιον. Διετέθησαν ἐν ὄλῳ 2 919 000. Ἐκ τούτων μικρὸν ποσὸν ἐδαπανήθη διὰ τὴν ἀφαίρεσιν καὶ τὴν ἐν τῷ Ἱστορικῷ Μουσείῳ προσωρινὴν ἀποθήκευσιν τοῦ θυρώματος τοῦ Μεγάρου Ἰττάρ μέχρι ὀριστικῆς ἀποκαταστάσεώς του κατὰ χώραν. Τὴν προσωρινὴν ταύτην ἀφαίρεσιν ἐπέβαλεν ὁ ἄσμεος κίνδυνος, τὸν ὁποῖον διέτρεχε τὸ μνημεῖον. Διετέθησαν ἐπίσης 2.050.000 δραχμῶν διὰ τὴν κατὰ χώραν ἀποκατάστασιν τοῦ μωσαϊκοῦ Χερσονήσου. Ἡ ἀποκατάστασις δὲν συνεπληρώθη λόγῳ τῆς πενιχρότητος τοῦ διατεθέντος ποσοῦ, ὃ ἐπισκεφθεὶς ὄμως, τοῦτο μετὰ τὴν γενομένην ἐργασίαν Διευθυντῆς Ἀναστηλώσεων καθηγητῆς κ. Ὁρλάνδος ἀναγνωρίσας πλήρως τὸ σκόπιμον τῆς ἀρξαμένης ἀποκαταστάσεως καὶ ὑπογραμμίσας τὴν μονοδικότητα τοῦ μνημείου τούτου ὑπεσχέθη τὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους παροχὴν τοῦ ἀναγκαίου διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀποκαταστάσεως ποσοῦ. Παρὰλλήλως πρὸς τὰς ἐργασίας ταύτας ἀπεφασίσθη καὶ ἤρχισεν ἡ κατάρτισις Ἀρχείου φωτογραφιῶν Μεσαιωνικῶν Μνημείων, διετέθησαν δὲ μέχρι τοῦδε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον 870.000 δρχ.

Τοιοῦτο ὑπῆρξεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, τὸ ἔργον τοῦ Συμβουλίου ὡς πρὸς τὰς καθαρῶς ἐπιστημονικὰς ἐπιδιώξεις τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας. Ἴσως ἡ σύναξις αὕτη τῶν γενομένων ἐργασιῶν νὰ δημιουργῇ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πολλὰ καὶ σημαντικὰ ἐπιτελέσθησαν καὶ νὰ ἐμβάλῃ εἰς τε τὰ μέλη καὶ τὸ κοινὸν τὴν ἀναπαυτικὴν ἀλλά καὶ λιαν ἐπικινδυνον σκέψιν, ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς ἀναπαύσεως. Διὰ τοῦτο καὶ πάλιν πρέπει νὰ τονισθῇ ὡς ἐν ἐπιλόγῳ, ὅτι εἰς ἕλους τοὺς τομεῖς τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Ἑταιρίας πολλῶ πλείονα τῶν ἐπιτελεσθέντων ὑπολείπονται, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὸν τομέα τῆς συμπληρώσεως καὶ βελτιώσεως τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου. Δὲν πρέπει καθόλου νὰ μᾶς ἀπατᾷ ὁ ἐνθουσιασμός τῶν ἐπισκεπτῶν του. Ὅπως ἐτονίσθη καὶ κατὰ τὴν τέλει τῶν ἐγκαινίων του, τὸ Μουσεῖον δὲν ἔχει ἀκόμη ἱκανοποιητικὴν πληρότητα. Πολλὸς μουσειακὸς πλοῦτος κινδυνεύει ἢ παραμένει ἀνεκμετάλλευτος. Διὰ τὴν περισυλλογὴν καὶ τὴν κατάλληλον ἔκθεσιν τούτου ἡ Ἑταιρία πρέπει νὰ διαθέσῃ ἀκόμη καὶ μόνον πολλὴν καὶ δαπάνην οὐ μικράν. Ἰδίως πρέπει νὰ σημειωθῇ ἡ πενιχρότης τῆς συλλογῆς τῶν φρονητῶν εἰκόνων, ἔλλειψιν τὴν ὁποίαν, παρ' ὅλας τὰς σχετικὰς προσπάθειάς του, τὸ Δ. Σ. δὲν ἠδυνήθη νὰ θεραπεύσῃ.

Δ' Οἰκονομικά — Τὰ πραγματοποιηθέντα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἔσοδα ὑπερέβησαν, ὅπως ἄλλωστε προσεδόκατο, τὰ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἀναγεγραμμένα, δι' ὃ καὶ παρέστη ἡ ἀνάγκη τῆς κατ' Ἰούλιον συγκληθείσης ἐκτάκτου Γενικῆς Συνελεύσεως πρὸς ἀναμόρφωσιν αὐτοῦ. Ἐξ εἰσφορῶν εἰσεπράχθησαν ἐν συνόλῳ 123.520.000 δραχμῶν, ἧτοι 50.000.000 δρχ. τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, 29.970.000 δρχ. τῆς Διευθύνσεως Κρατικῶν Ἀρχείων, 15.000.000 τοῦ Ταμείου Ἐφεδρῶν Πολεμικῶν Ν. Ἡρακλείου, 13.000.000 τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων Ἀνδρέου καὶ Μαρίας Καλοκαιρινοῦ, 10.000.000 τοῦ Δήμου Ἡρακλείου, 3.000.000 τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἡρακλείου καὶ 2.550.000 τῶν μελῶν τοῦ Δ. Σ. τῆς Ἑταιρίας. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο προσθετέα: 1ον, δραχμαὶ 6.542.500, ἔσοδα τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου, ἐξ ὧν δρχ. 4.494.000 ἐκ τῆς διαθέσεως 1498 εἰσιτηρίων, δρχ. 753.500 ἐκ τῆς πωλήσεως 293 ἐπιστολικῶν δελταρίων καὶ δρχ. 1.295.000 ἐκ τῆς πωλήσεως 94 ἀντιτύπων τοῦ Ὁδηγοῦ 2ον, δραχμαὶ 3 235.000 ἐκ καθυ'

στερουμένων συνδρομῶν τοῦ 1952' βον, δραχμαὶ 5.720.000 ἐκ συνδρομῶν καὶ ἔγγραφῶν τοῦ 1953, ἔναντι 9.100.000 αἰτινες εἶχον ἀναγραφή εἰς τὸν προϋπολογισμόν' καὶ 4ον, 1.223.300 ἐκ τόκων καταθέσεων. Ὄθω τὸ σύνολον τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς παρελθούσης χρήσεως, συνυπολογιζομένου καὶ τοῦ ἐκ δρχ. 24.507.650 περισσεύματος τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1952, ἀνήλθεν εἰς δραχμάς 164.748.450.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐδαπανήθησαν ἐν συνόλῳ δρχ. 126.345.750, ἐξ ὧν 106.000.000 διὰ τὸ Μουσεῖον (κατασκευὴ προθηκῶν, ἐγκατάστασις καὶ ἐκθεσις συλλογῶν, ἀμοιβὴ προσωπικοῦ καὶ ἐκδοσις ἐντύπων), περὶ τὰ 13.000.000 διὰ τὸν πλουτιζομένων τῶν συλλογῶν καὶ τὴν συγκρότησιν τοῦ Ἀρχείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης, περὶ τὰ 4.000.000 διὰ γενικὰ ἔξοδα διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως, περὶ τὰ 3.000.000 διὰ τὴν προστασίαν καὶ συντήρησιν τῶν μνημείων καὶ 1.368.000 δι' ἐπιχορηγήσεις κ.λ.π. Παρέμεινεν οὕτω ὑπόλοιπον εἰς τὸ Ταμεῖον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1953 ἐκ δραχμῶν 38.402.700.

Παράλληλως κατεβλήθη πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος νὰ ἐξασφαλισθοῦν οἱ πόροι τῆς Ἑταιρίας καὶ διὰ τὸ ἀρχόμενον. Ἡ προσοχὴ μας ἐστράφη κυρίως εἰς τὸν τομέα τῶν εἰσφορῶν καὶ εἰς τὰς εἰσπράξεις τοῦ Μουσείου. Καὶ εἰσφοραὶ μὲν ἔχουν ἐξασφαλισθῆ αἱ ἑξῆς: 1) 25.000.000 τῆς Διευθύνσεως Κρατικῶν Λαχείων, 2) 20.000.000 τοῦ Δήμου Ἡρακλείου καὶ 3) 13.000.000 τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων Καλοκαιρινοῦ, ἥτοι ἐν συνόλῳ ποσὸν δρχ. 58.000.000. Ὡς πρὸς τὰς εἰσπράξεις τοῦ Μουσείου ἐκτὸς τῶν τακτικῶν τοιοῦτων ἐμελετήθη ἡ ἴδρυσις ἐν αὐτῷ πρατηρίου ὑφαντῶν. Πρὸς τοῦτο ἤλθομεν εἰς συμφωνίαν μετὰ τῶν Βασιλικῶν Σχολῶν Νεαπόλεως, καθ' ἣν ἡ μὲν Ἑταιρία θὰ παραδίδῃ εἰς αὐτὰς τὰ ἀναγκαίουντα ὑλικά καὶ τὰ ὑποδείγματα ἐκ τῆς λαογραφικῆς τῆς συλλογῆς, αὐταὶ δὲ θὰ κατασκευάζουν «ἀντίγραφα» τούτων, τὰ ὅποια θὰ πωλῶνται ἐν τῷ ἰδρυθησομένῳ πρατηρίῳ. Ἐάν αἱ ἀρξάμεναι ἤδη δοκιμαὶ ἐπιτύχουν, τὰ ἐκ τοῦ Πρατηρίου ἔσοδα δέον νὰ προϋπολογισθοῦν ὡς ἀξιόλογα. Ἐλπίζομεν προσέτι ὅτι μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ξενογλώσσου Ὀδηγοῦ καὶ τὴν εὐρύτεραν διάδοσιν τῶν ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας ἐκτυπομένων δελταρίων αἱ ἐκ τοῦ Μουσείου εἰσπράξεις θὰ αὐξηθοῦν οὐχὶ βεβαίως εἰς ὅσον καλύπτουν τὰς δαπάνας τοῦ Ἰδρυματος — τοιαύτη ἐλπίς ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι λίαν ὑπερβολικὴ —, ἀλλ' ὅπωςδήποτε κατὰ ποσὸν ἱκανὸν νὰ ἀνακουφίσῃ τὰς ἀντιστοιχοῦσας δαπάνας τῆς Ἑταιρίας.

Γενικῶς δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι καὶ κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος ἡ Ἑταιρία ἔχει ἐξασφαλίσῃ τοὺς ἀναγκαίουσιν αὐτῇ πόρους, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν μόνον αὐτούς. Τὸ προβλεπόμενον περίσσευμα εἶναι ἀσήμαντον, ὅπως θὰ ἀκούσητε μετ' ὀλίγον κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, δι' ὃ καὶ πρέπει ἡ μέριμνα τοῦ νέου Συμβουλίου νὰ ἐκδηλωθῇ ἐντονος διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν πόρων τοῦ ἐπομένου ἔτους.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπηνέχθησαν αἱ ἑξῆς μεταβολαὶ εἰς τὸ Μητρώον τῆς Ἑταιρίας. Ὁ κ. Εὐάγγελος Μαρχογιαννάκης διεγράφη τῇ αἰτήσει του, ἐνεγράφησαν δὲ ὡς τακτικά μὲν μέλη οἱ κ. Εὐριπίδης Τζωρτζακάκης, Γρηγόριος Ζερβουδάκης, Ἀντώνιος Μανασάκης καὶ Νικόλαος Λιαναντωνάκης, ὡς ἀντεπιστέλλον δὲ ὁ κ. Ἰδομενεὺς Παπαρηγοράκης.

Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ἡ Ἑταιρία ἀπώλεσε δύο ἀπὸ τὰ πλέον διακεκριμένα μέλη της, τὸν δικηγόρον Γεώργιον Παπαχατζάκη καὶ τὸν Γυμνασιάρχην Κωνσταντῖνον Φασουλάκη. Ἀμφότεροι συνετέλεσαν σημαντικῶς εἰς τε τὴν ἴδρυσιν καὶ τὴν πρόοδον τῆς Ἑταιρίας, μετέσχον δὲ καὶ εἰς τὴν διοίκησιν αὐ-

τῆς, ὁ μὲν πρῶτος ὡς ἀντιπρόεδρος τοῦ Δ. Σ., ὁ δὲ δεύτερος ὡς μέλος τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ Γ. Παπαχατζάκης, ἐπιστήμων μὲ κῦρος εὐρῆ καὶ μὲ πνευματικὰς μερίμνας ἐξικνουμένας πολὺ πέραν τῆς ἐπιστήμης του, εἶχεν ἐργασθῆ μὲ ζῆλον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τῆς Ἐταιρίας, χαρακτηριστικὸν δὲ εἶναι ὅτι κατὰ τὰς ἐπιθανατίους ὥρας τοῦ παρήγγελεν εἰς τοὺς οἰκείους του νὰ ἐκτελέσουν μίαν σημαντικὴν πρὸς τὸ Μουσεῖον δωρεάν του, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχεν ὁ ἴδιος προλάβει νὰ ἐκτελέσῃ. Τὸν Κωνσταντῖνον Φασουλάκη συνδυάζοντα τὴν θεωρείαν τῆς καθαρᾶς ἐπιστήμης μὲ ἐντονον ἐκπαιδευτικὴν καὶ κοινωνικὴν δρασίαν, τὴν θετικότητα τοῦ στοχασμοῦ μὲ μίαν ἰδιότυπον ἀλλὰ θερμότητην ἀγάπην πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, τὸ τραχὺ ἐν τῇ πράξει μὲ τὸ τρυφερὸν ἐν τῇ ψυχῇ, ἔνδακρος ἀκόμη ἀναπολεῖ πάντων τῶν ἐταίρων ἢ μνημῆ.

Η ΣΥΛΛΟΓΗ ΓΙΑΜΑΛΑΚΗ ΚΑΤΑ ΤΟ 1953

Τὸ λήξαν ἔτος ὑπῆρξεν ἐξαιρετικῶς εὐτυχὲς διὰ τὴν Ἀρχαιολογικὴν Συλλογὴν τοῦ Ἰατροῦ κ. Στυλιανοῦ Γιαμαλάκη, ἡ ὁποία ἐπλουτίσθη μὲ σημαντικὰ ἀντικείμενα. Ὁθῶ καὶ αἱ γενόμεναι κατὰ τὸ 1953 δι' ἀνασκαφῶν ἀνακαλύψαι καὶ τὰ τυχαῖα εὐρήματα, διὰ μέρους τῶν ὁποίων ἐπλουτίσθη ἡ Συλλογὴ, ἀποδεικνύουν ἀκόμη μίαν φορὰν ὅτι ἀνεξάντλητα εἶναι τὰ λείψανα τῶν παλαιῶν μεγάλων πολιτισμῶν τῶν διαδεχθέντων ἀλλήλους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Κρήτης. Τὰ νέα ἀποκτῆματα τῆς Συλλογῆς, κρητικὰ τὰ πλείστα ἐκτὸς δύο ἢ τριῶν τεμαχίων, εἶναι τὰ ἀκόλουθα :

α) Χ ρ υ σ ᾶ κ ο σ μ ῆ μ α τ α : 1. — Ζεῦγος ἐνωτίων ἐκ Κνωσοῦ εἰς σχῆμα περιστερῶν μὲ λεπτὴν συρματίνην καὶ κοκκιδωτὴν ἐργασίαν καὶ λυχνίτας, Δ' ἢ Γ' αἰῶνος π. Χ.

2. — Ζεῦγος ἐνωτίων ἐκ Γόρτυνος ἔχον κάτωθεν ροδάκων Νίκας περρωτάς. Αἱ Νίκαι ὑψωνον διὰ τῆς χειρὸς ἀντιθετικῶς στεφάνους. Χρονολογεῖται κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα π. Χ. (Πβ. ἀνάλογον ζεῦγος τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου ἐξ Ὀλοῦντος).

3. — Πέντε λεπτὰ φυλλάρια χρυσοῦ στρογγύλα ἐκ Μεσαρᾶς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει ἀποτυπωθῆ παράστασις ἐκ νομίσματος ἀρχαίου ("Ὁμοιον φύλλον χρυσοῦ κολύπτρον νόμισμα ἀπεκτῆθη τελευταίως καὶ παρὰ τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου).

4. — Ἐνώτιον ἐκ Κνωσοῦ εἰς σχῆμα παιδαρίου Γ' π. Χ. αἰῶνος

5. — Ἐνώτιον ἐκ Κνωσοῦ εἰς σχῆμα κεφαλῆς αἰγὸς Γ' π. Χ. αἰῶνος, ὡς τὰ τοῦ Catalogue of the jewellery in the British Museum πίν. XXXI ἀριθ. 1803 - 4.

6. — Ζεῦγος ἐνωτίων ἐκ Ρεθύμνης μετὰ παπυροειδοῦς θέματος.

7. — Ρομβοειδὲς ἔλασμα, ὡς τὰ καλούμενα mouthpieces τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου (αὐτ. πίν. III), ἔχον ἔκκρουστον διακόσμησιν ρόδακος καὶ ἀνθεμίων, ἐξ Ἀθηνῶν, μυκηναϊκῶν χρόνων.

β) Χ α λ κ ᾶ : 1. — Ὑστερομινωικὸν III σκεῦος μετὰ προχύσεως (tan-card) ἐκ Μαλίων.

2. — Ψέλιον στρεπτόν ἐξ Ἀξοῦ ἀρχαϊκῶν χρόνων.

3. — Μικρότατον κοχλιάριον χειρουργικῆς ἀποξέσεως κατὰ τὸν Συλλογέα, ἀδήλων χρόνων.

4. — Πλατεῖα ΥΜ λεπίς ἐγχειριδίου κάλλιστα σωζομένη καὶ διατηροῦσα